

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سلام علیکم

ورود شما فرزندان گرامی را به
کلاس درس ایشان، مقاومت،
رشادت و جانبازی توأم با معنویت
و ولایت‌مداری گرامی می‌داریم

پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس

پژوهشگاه

علوم و
معارف
دفاع
مقدس

بنیاد حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس

حاج آیدر اسد اکر

بنیانگذار نخستین رئیس پژوهشگاه علوم معارف دفاع مقدس

باید با رفتار و اعمالمان مردم را به حفظ ارزشهای دفاع مقدس دعوت کنیم.

و در برابر کسانی که ابهت دفاع مقدس را زیر سوال می برند ،

باید همه به تکلیف خود عمل کنیم.

شهریور ۱۳۹۱

پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس

یاد و خاطره
شهید سر لشکر پاسدار
دکتر حاج احمد سوداگر
عضو موثر در
علمی کردن
آموزه های دفاع
مقدس در متون
مدارس و
دانشگاه ها را گرامی
می داریم

هدف از ارائه درس

آشنایی با مبانی دفاع مقدس

۱- هدف کلی

✓ آشنائی دانشجویان در رشته های مختلف دانشگاهی
با رفتار و کارکردهای رزمندگان دوران دفاع مقدس

چگونگی پیروزی رزمندگان اسلام در این دوران

□ ارائه فرهنگ دفاع مقدس در جهت نهادینه سازی آن
در اندیشه ، باور و منش مردم و مسئولان

۲- اهداف کاربردی

- آشنایی با جنبه های معرفتی دفاع مقدس
- معرفی دوران هشت سال دفاع مقدس به عنوان یک الگوی موفق و مؤثر انسجام و همبستگی ملی در حفاظت از تمامیت ارضی
- نحوه مشارکت مردمی و اقشار مختلف مردم در قالب نیروهای بسیجی در جهت حفظ و حراست از ارزشهای انقلاب اسلامی
- آشنائی با نحوه مدیریت و رهبری حضرت امام(ره) و فرماندهان شهید در هشت سال دفاع مقدس
- ایجاد خود باوری و اعتماد به نفس در جهت دفاع از کشور و ارزشهای انقلاب اسلامی
- آشنایی با عملکرد نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران (ارتش، سپاه، جهاد و بسیج)
- آگاهی از دستاوردهای دفاع مقدس

معرفی سایت پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس
WWW.DSRC.IR

[illegible]

معرفی بخشی از مراکز تحقیقات و پژوهش در حوزه دفاع مقدس

- مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی
- مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ ارتش ج.ا.ا
- هیئت معارف جنگ شهید صیاد شیرازی ارتش ج.ا.ا
- باغ موزه های دفاع مقدس
- حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی
- پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس
- صدا و سیما
- مراکز و موسسات آموزش عالی
- بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس در تهران و مراکز استانها
- بنیاد شهید و امور ایثارگران

نحوه برگزاری آزمون و احتساب نمره

۱. آزمون پایان ترم
۱۴ نمره
۲. کارهای تحقیقاتی و بازدید از موزه‌های دفاع
مقدس
تا ۵ نمره
۳. حضور و غیاب و تعامل در کلاس
تا ۱ نمره

مواردی از موضوعات و فعالیت‌های تحقیقی و هنری دانشجویی

- معنویت در دفاع مقدس
- نقش ابر قدرت‌ها در دفاع مقدس
- نقش کشورهای عربی در جنگ تحمیلی
- نقش مردم در دفاع مقدس
- نقش زنان در دفاع مقدس
- نقش سازمان ملل در جنگ
- نقش رهبری حضرت امام (ره) در هدایت جنگ
- نقش فرماندهان شهید در جنگ

مواردی از موضوعات تحقیقی و هنری دانشجویی

- مهاجرین دوران دفاع مقدس و انصار
- علت حمله عراق به کویت و پیامدها
- تحلیل جریان شهادت
- نمونه هایی از خلاقیت های پزشکی، مهندسی، ارتباطات و...
- فرهنگ شادی و تبسم در دفاع و نقش آن در روحیه و نشاط
- موضع گیری سازمان های کنفرانس اسلامی اتحادیه عرب، غیر متعهد و...
- بررسی شیوه های ایجاد انگیزه در رزمندگان

مواردی از موضوعات تحقیقی و هنری دانشجویی

- حضور اقلیت های مذهبی (کتاب گل مریم)
- علت توقف عراق در هفته اول جنگ
- شرایط و دلایل پذیرش قطعنامه ۵۹۸
- بررسی قراردادهای ۱۵۵۵ تا ۱۹۷۵
- جبهه سوم (نبرد در سه استان جنگلی از ۵۹ تا ۶۳) علاوه بر عراق و
کردستانات ایران
- تحلیل پیام اسفند ۱۳۶۷ امام خمینی (ره)
- (جنگ ما جنگ فقر و غنا بود و تمام شدنی نیست)
- (ما برای ادای تکلیف جنگیدیم و نتیجه فرع آن)

نمونه فعالیت های دانشجویی

طرح دانشجویان ۲ واحد درس آشنایی با دفاع مقدس

06.30.2011 11:15

06:30:2011 11:27

06:30:2011 11:24

بسمه تعالی

نام : مازیار

نام خانوادگی : نظر قزوینیان

استاد راهنما : آقای سهراب ستوده

رشته تحصیلی : مدیریت صنعتی

دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز

بهار نود

06.30.2011 11:16

06.30.2011 11:18

06.30.2011 11:22

نام و نام خانوادگی :
فاطمه فزونی
رشته تحصیلی :
صنعتی
دوره : کارشناسی
نام استاد : جناب آقای
مهرداد ستوده
نام دانشکده : دانشگاه آزاد

شماره ۱۳۹۱ از مرکزی

پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس

06.30.2011 11:26

معرفی نمونه منابع مرتبط با کتاب آشنائی با مبانی دفاع مقدس

قرآن کریم

صحیفه امام، (۱۳۷۸). مجموعه آثار امام خمینی (ره)، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره). جلد های ۶، ۱۴، ۱۶، ۲۱

رشید، غ (۱۳۸۷) جزوه درسی تجزیه و تحلیل هشت سال دفاع مقدس، دانشگاه عالی دفاع ملی

رضائی، م. (۱۳۹۰). بررسی عملیات والفجر ۸. تهران: مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس.

صفوی، س. (۱۳۸۷). مقدمه ای بر جغرافیای نظامی ایران (دوم، Vol. ۲، ed. سوم). تهران: انتشارات سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح.

کیانی، س. (۱۳۸۸). حماسه سرزمین خورشید. دافوس آجا.

درودیان، م. (۱۳۸۱). سیری در جنگ ایران و عراق. تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ.

پارسا دوست، م. (۱۳۷۱). نقش سازمان ملل در جنگ ایران و عراق. تهران: شرکت سهامی انتشار

تحلیلی بر جنگ تحمیلی رژیم عراق علیه جمهوری اسلامی ایران. (۱۳۶۱). تهران: نشر دفتر حقوقی وزارت امور خارجه.

معرفی نمونه منابع مرتبط با کتاب آشنائی با مبانی دفاع مقدس

حسینی، م. (۱۳۸۳). جنگ ایران و عراق: بررسی تأثیر جنگ بر استراتژی دفاعی - نظامی ایران. نگین ایران، ۲۳-۴۲.

جعفری ولدانی، ا. (۱۳۷۱). کانون بحران در خلیج فارس. تهران: انتشارات کیهان.

حافظ نیا، م. (۱۳۸۱). جغرافیای سیاسی ایران. تهران: سمت.

حمیدی نیا، ح. (۱۳۸۵). تحولات سیاسی و بین‌المللی در دوران دفاع مقدس. تهران: هیئت معارف جنگ شهید صیاد شیرازی.

حمیدی نیا، ح. (۱۳۸۵). تحولات سیاسی و بین‌المللی در دوران دفاع مقدس. تهران: هیئت معارف جنگ شهید صیاد شیرازی.

درودیان، م. (۱۳۷۸). پایان جنگ (اول). تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ.

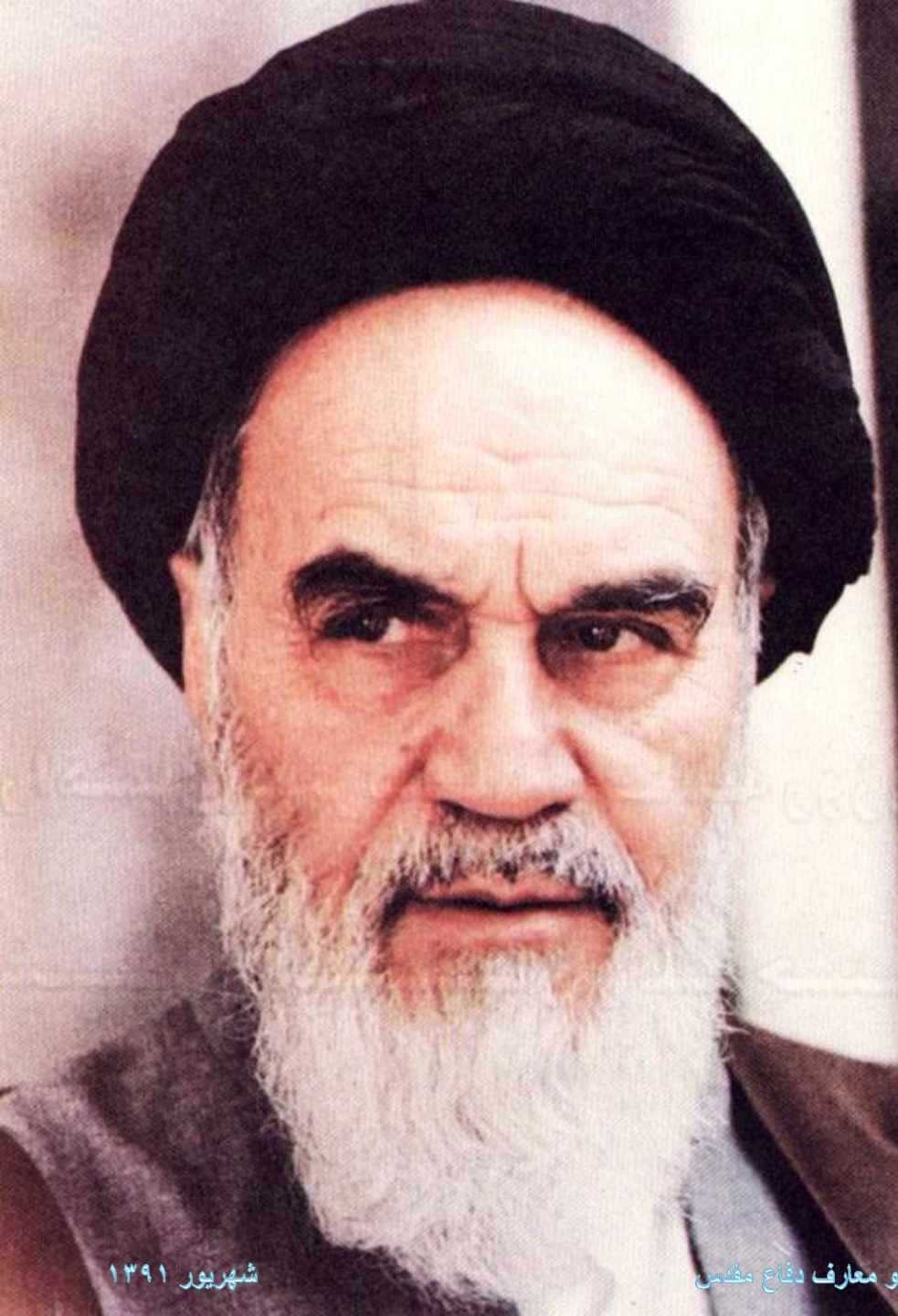
درودیان، م. (۱۳۸۱). سیری در جنگ ایران و عراق. تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ.

درویشی سه‌تلانی، ف. (۱۳۷۸). ریشه‌های تهاجم (اول). تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ.

سید آقائی، س. (۱۳۹۱). بررسی ابعاد حقوقی جنگ ایران و عراق (اول). تهران: پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس.

طلیعه

جنگ، جنگ است و عزت و
شرف میهن و دین ما در گرو
همین مبارزات است جوانمردی
ارتش و سایر قوای مسلحه مثل
سپاه پاسداران و دیگران ما را
به یاد جوانمردی های صدر
اسلام انداخت

طلیعه

بخش کوتاهی از
آموزه های دفاع
مقدس در اندیشه
های دفاعی
مقام معظم رهبری

جنگ یکی از محیط ترین حوادث برای یک ملت است .

ملت ها می توانند این حادثه پر خسارت را به یک

فرصت و یک سرمایه تبدیل کنند .

اگر در جنگی ، عزم ملی و خردمندی سردمداران کشور به

کمک کشور نیاید ...

(بیشترین خسارت ؟)

ذلت و هزیمت معنوی !!!

حوادث را چگونه روایت کنیم ؟

این پیروزی با همه ابعاد بایستی روایت شود .

این کار هنرمندان ، نویسندگان ، شاعران ،
سینماگران ، نقاشان و...

آنها که به میدان جنگ رفته اند ، کار خودشان را کرده اند .

کار خیل عظیم دیگری آغاز شده است .
اگر هشتاد سال هم کار کنید ، جا دارد !
اگر درست روایت شود ، اثر ماندگار دارد .

□ یک درخواست مهم :

□ دوره دفاع مقدس شامل

هزاران هزار حادثه

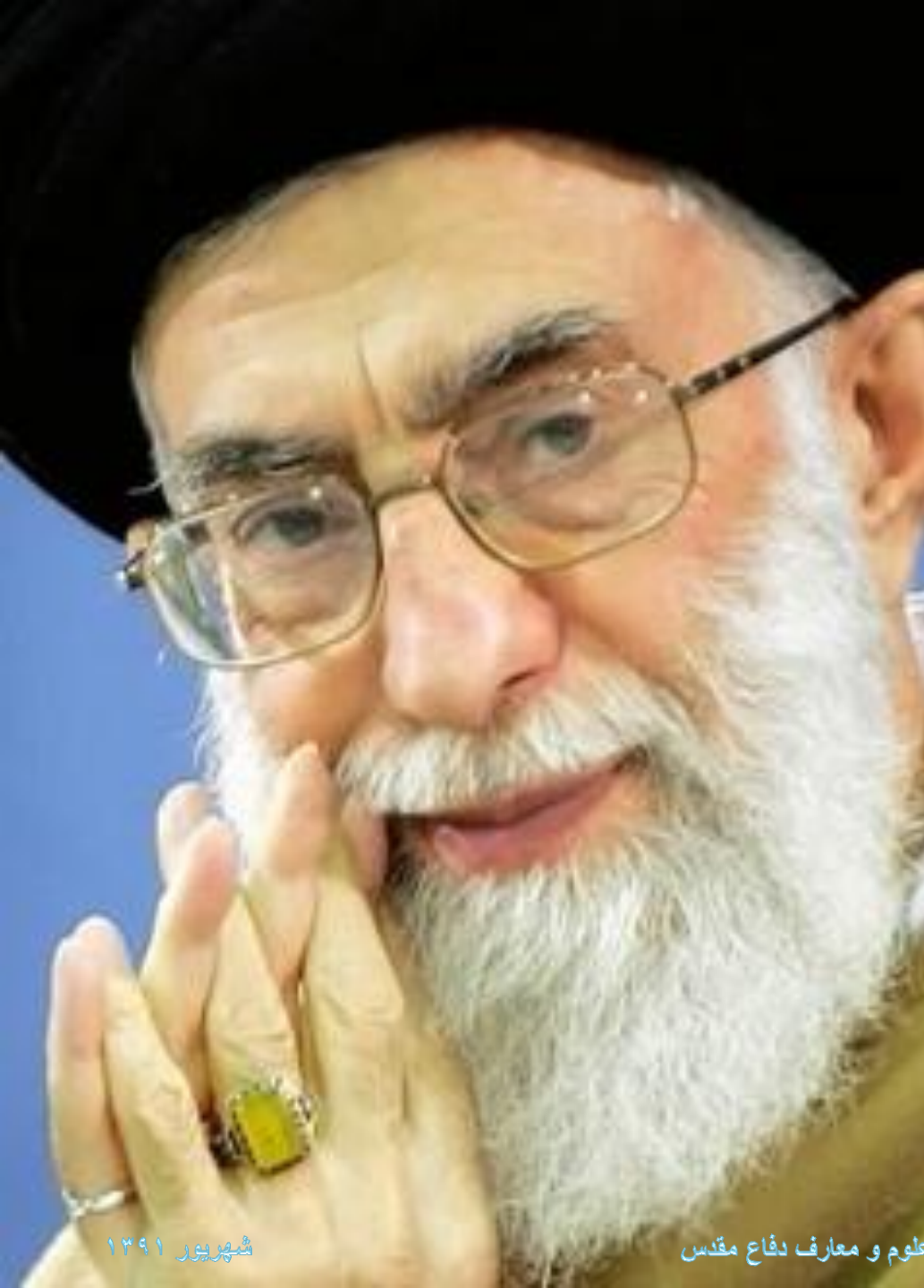
□ مطالبه از جامعه

فرهنگی و هنری

□ فهرست نویسی

□ یک هزارم هنوز تبیین

نشده !

بزرگترین آثار
هنری دنیا بر
روی **قهرمانی**
ملت ها
متمرکز شده ،
حتی آنجایی
که **شکست**
خورده اند !

فصل اول

کلیات : تبیین مفاهیم جنگ و دفاع

تعریف

اهداف

ویژه گی های

علل وقوع

نظام دفاعی اسلام

تعاریف و اصطلاحات

الف : تعریف لغوی جنگ

جدال یا نبرد به منظور ساقط کردن حریف

ب : تعریف اصطلاحی جنگ

نبرد نیروهای مسلح پس از بن بست سیاسی

دفاع

تدابیری که برای مقاومت در مقابل تهاجم:

سیاسی

سیاسی

اقتصادی

اقتصادی

روانی

روانی

که توسط یک یا چند کشور اتخاذ می شود.

جهاد (ابتدایی و دفاعی)

- کارزار با دشمنان برای حفظ :
- ارزش های دینی.
- دفاع از حق و عدالت.
- حمایت از مظلومان
- کوشش در راه خدا.
- نشر افکار اسلامی.
- اعتلای کلمه لا اله الا الله در جهان.

انواع جهاد از دیدگاه اسلام

□ جهاد اکبر
(مبارزه با نفس)

□ جهاد اصغر
(مبارزه به دشمنان)

دفاع مقدس

مجموعه مجاهدت ها ، حماسه ها، پایمردی ها و
فعالیت های ملت شریف و مسلمانان ایران و
نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران که در
طول ۸ سال (۲۸۸۷ روز) در برابر تهاجم
استکبار جهانی و رژیم بعث عراق به خاک ایران
اسلامی انجام داده و در این امتحان الهی
سربلند و پیروز بیرون آمدند.

تقسیم‌بندی انواع جنگ

- هدف (عادلانه و غیر عادلانه)
- مقیاس جغرافیایی (محلی ، منطقه ای و فرامنطقه ای)
- تاکتیک (منظم و نامنظم)
- سطح جغرافیایی (زمینی ، هوایی و دریایی)
- قلمرو (داخلی و خارجی)
- نوع ابزار (متعارف و غیر متعارف)

اهداف جنگ‌ها

- تصرف سرزمین
- تحمیل اراده سیاسی
بر یکدیگر
- قدرت طلبی
- دفاع از سرزمین
- تحقق حقوق بین المللی
- دستیابی به منابع یک کشور
- احیا و گسترش دین

علل و وقوع جنگ‌ها

مادی □

سیاسی □

اقتصادی □

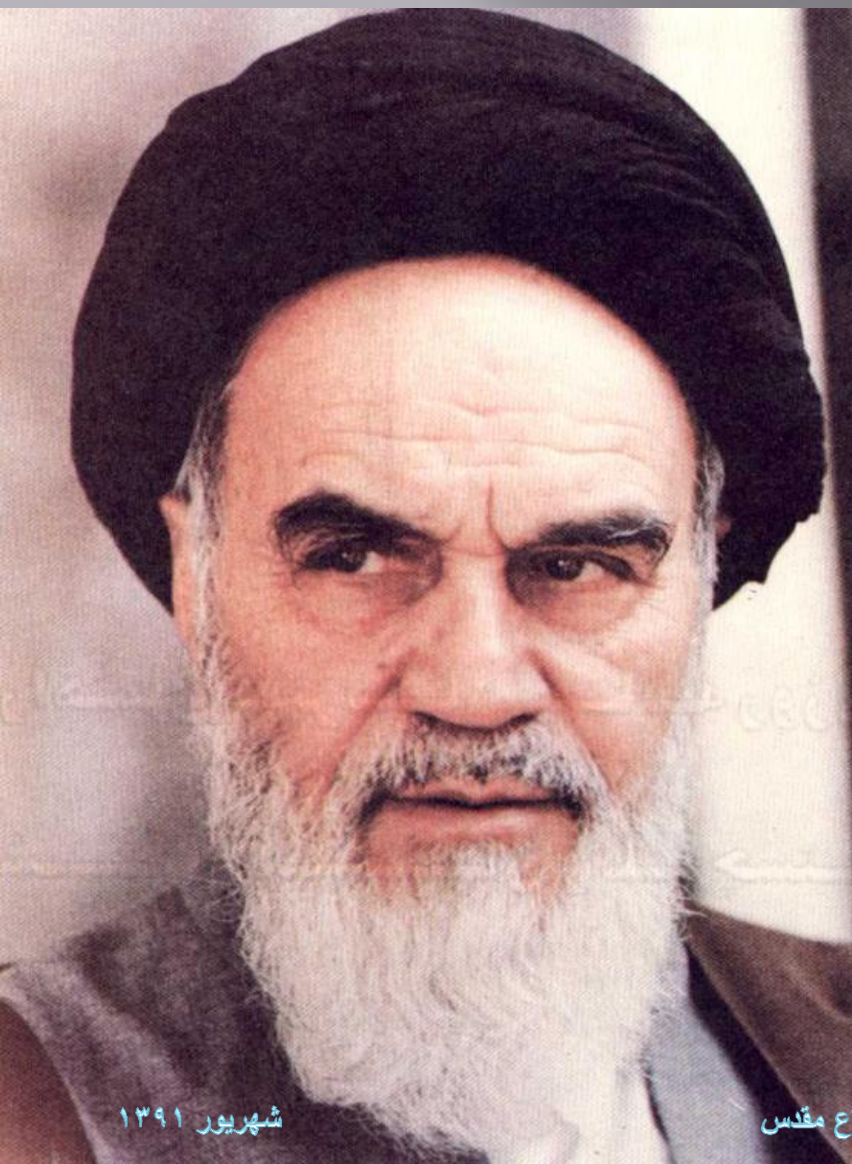
معنوی □

انگیزه جنگ‌ها در اسلام

- با کفار و مشرکین
- بر علیه منافقین
- با پیمان شکنان
- بر علیه یاغی گری
- برای نجات ستمدیدگان

«دفاع» از دیدگاه حضرت امام خمینی (ره)

- ایمان به هدف متعالی
- تکلیفی عمل کردن
- اطاعت از فرماندهی
- مردمی بودن
- اخلاق در جنگ
- وحدت قوا
- دفاع در راه آرمان والا
- سلاح و صلاح
- ...و

«دفاع» از دیدگاه مقام معظم رهبری حضرت امام خامنه‌ای

- دفاع از حق و حقیقت
- عمق بخشی دفاعی
- دفاع از هویت ملی
- دفاع همگانی
- حضور زنان در دفاع
- دفاع ، حق انسانی
- و...

پایان فصل ۱

تهیه و تنظیم:
پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس
www.dsrc.ir